

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

۲۱

۲۲

۲۳

۲۴

۲۵

۲۶

۲۷

۲۸

۲۹

۳۰

۳۱

۳۲

۳۳

۳۴

۳۵

۳۶

۳۷

۳۸

۳۹

۴۰

۴۱

۴۲

۴۳

۴۴

۴۵

۴۶

۴۷

۴۸

۴۹

۵۰

۵۱

۵۲

۵۳

۵۴

۵۵

۵۶

۵۷

۵۸

۵۹

۶۰

۶۱

۶۲

۶۳

۶۴

۶۵

۶۶

۶۷

۶۸

۶۹

۷۰

۷۱

۷۲

۷۳

۷۴

۷۵

۷۶

۷۷

۷۸

۷۹

۸۰

۸۱

۸۲

۸۳

۸۴

۸۵

۸۶

۸۷

۸۸

۸۹

۹۰

۹۱

۹۲

۹۳

۹۴

۹۵

۹۶

۹۷

۹۸

۹۹

۱۰۰

 پاره‌ی نخست: علم منطق
دانش‌نامه‌ی
علوم فلسفی
گئورگ ویلهلم فریدریش هگل
 حسن مرتضوی

فهرست

- ۱۱ مقدمه‌ی مترجم فارسی
- ۲۱ پیش‌گفتار پروفیسور جان و. بریج برای ترجمه‌ی فارسی *منطق دانش‌نامه*
- ۲۹ پیش‌گفتار مترجمان انگلیسی *منطق دانش‌نامه* (ویراست هکت، ۱۹۹۱)
- ۳۵ پیش‌گفتار مترجمان انگلیسی *منطق دانش‌نامه*، (ویراست کمبریج، ۲۰۱۰)
- ۴۹ *دانش‌نامه‌ی علوم فلسفی*
- ۵۱ پیش‌گفتار به ویراست اول (۱۸۱۷)
- ۵۵ پیش‌گفتار به ویراست دوم (۱۸۲۷)
- ۷۵ پیش‌گفتار به ویراست سوم (۱۸۳۰)
- ۸۳ مقدمه (بندهای ۱ تا ۱۸)
- ۱۰۷ پاره‌ی نخست: علم منطق (بندهای ۱۹ تا ۲۴۴)
- ۱۰۷ مفاهیم مقدماتی (بندهای ۱۹ تا ۸۳)
- ۱۳۴ الف. نخستین موضع اندیشه نسبت به عینیت: متافیزیک (بندهای ۲۶ تا ۳۶)
- ۱۴۹ ب. دومین موضع اندیشه نسبت به عینیت (بندهای ۳۷ تا ۶۰)
- ۱۴۹ ۱. تجربه‌باوری (بند ۳۷)
- ۱۵۵ ۲. فلسفه‌ی انتقادی (بند ۴۰)
- ۱۹۳ ج. سومین موضع اندیشه نسبت به عینیت: دانش بی‌واسطه (بندهای ۶۱ تا ۷۸)
- ۲۱۵ مفاهیم دقیق‌تر منطق و تقسیم‌بندی آن (بندهای ۷۹ تا ۸۳)
- ۲۲۹ نخستین بخش *منطق*: آموزه‌ی هستی (بندهای ۸۴ تا ۱۱۱)
- ۲۳۱ الف. کیفیت (بند ۸۶)
- ۲۳۱ الف. هستی (بند ۸۶)
- ۲۴۳ ب. وجود (بند ۸۹)
- ۲۵۳ پ. برای خودبودگی (بند ۹۶)
- ۲۵۹ ب. کمیت (بند ۹۹)
- ۲۵۹ الف. کمیت ناب (بند ۹۹)

۳۹۷	(۷) قیاس ضرورت (بند ۱۹۱)
۴۰۳	ب. ابژه (بند ۱۹۴)
۴۰۵	الف. مکانیسم (بند ۱۹۵)
۴۱۰	ب. شیمیسم (بند ۲۰۰)
۴۱۲	پ. غایت‌شناسی (بند ۲۰۴)
۴۲۰	پ. ایده (بند ۲۱۳)
۴۲۶	الف. زندگی (بند ۲۱۶)
۴۳۰	ب. شناخت (بند ۲۲۳)
۴۳۲	(α) شناخت (بند ۲۲۶)
۴۳۹	(β) خواست (بند ۲۳۳)
۴۴۲	پ. ایده‌ی مطلق (بند ۲۳۶)
۴۴۹	واژه‌نامه
۴۶۳	کتاب‌شناسی

۲۶۳	ب. مقدار (بند ۱۰۱)
۲۶۶	ب. درجه (بند ۱۰۳)
۲۷۴	پ. اندازه (بند ۱۰۷)
۲۸۱	دومین بخش منطق: آموزه‌ی ذات (بندهای ۱۱۲ تا ۱۵۹)
۲۸۶	الف. ذات به‌عنوان دلیل وجود انضمامی (بند ۱۱۵)
۲۸۶	الف. تعیین‌های ناب بازتاب (بند ۱۱۵)
۲۸۶	(α) همانندی (بند ۱۱۵)
۲۸۹	(β) تفاوت (بند ۱۱۶)
۲۹۸	(γ) دلیل (بند ۱۲۱)
۳۰۳	ب. وجود انضمامی (بند ۱۲۳)
۳۰۶	پ. چیز (بند ۱۲۵)
۳۱۲	ب. نمود (بند ۱۳۱)
۳۱۴	الف. جهان نمود (بند ۱۳۲)
۳۱۵	ب. محتوا و صورت (بند ۱۳۳)
۳۱۸	پ. رابطه (بند ۱۳۵)
۳۳۰	پ. فعلیت (بند ۱۴۲)
۳۴۵	الف. رابطه‌ی جوهریت (بند ۱۵۰)
۳۴۸	ب. رابطه‌ی علیت (بند ۱۵۳)
۳۵۲	ج. کنش متقابل (بند ۱۵۵)
۳۵۹	سومین بخش منطق: آموزه‌ی مفهوم (بندهای ۱۶۰ تا ۲۴۴)
۳۶۳	الف. مفهوم سوپراکتیو (بند ۱۶۳)
۳۶۳	الف. مفهوم فی‌نفسه (بند ۱۶۳)
۳۶۸	ب. حکم (بند ۱۶۶)
۳۷۵	(α) حکم کیفی (بند ۱۷۲)
۳۷۸	(β) حکم بازتاب (بند ۱۷۴)
۳۸۰	(γ) حکم ضرورت (بند ۱۷۷)
۳۸۲	(δ) حکم مفهوم (بند ۱۷۸)
۳۸۴	ج. قیاس (بند ۱۸۱)
۳۸۷	(α) قیاس کیفی (بند ۱۸۳)
۳۹۴	(β) قیاس بازتاب (بند ۱۹۰)

مقدمه‌ی مترجم فارسی

هگل و مارکس را از بسیاری جنبه‌ها با هم مقایسه کرده‌اند و وجوه تشابه و نیز تفاوت زیادی را بین آن دو یافته‌اند. هم هگل و هم مارکس به ترتیب، نظام درافکننده در *پدیدارشناسی روح* و *سرمایه* را به پایان نرساندند. هگل، تنها بخش اول نظام خود، یعنی *پدیدارشناسی روح* را انتشار داد که نخستین بخش از نظام خود می‌دانست. بخش دومی به دنبال آن قرار داشت که منطق (یعنی هستی‌شناسی عام) و فلسفه‌ی طبیعت و روح را در بر می‌گرفت. از آن بخش دوم تنها *منطق کبیر* انتشار یافت. مارکس تنها موفق شد مجلد یکم *سرمایه* را انتشار دهد و مجلدات بعدی آن، تنها به صورت دست‌نوشته‌هایی پراکنده باقی ماند که انگلس از آن‌ها مجلد دوم و سوم *سرمایه* را آماده کرد. با این همه، ما از هگل، *دانش‌نامه* و از مارکس، *گروندریسه* را در اختیار داریم که شرح کاملی از نظام‌شان است. اهمیت *دانش‌نامه* در فهم آثار هگل، به همان اندازه‌ی اهمیت *گروندریسه* در فهم آثار مارکس است.

دانش‌نامه‌ی علوم فلسفی در خطوط کلی یا همان *دانش‌نامه*، در واقع کتاب درسی هگل برای توضیح کل نظام فلسفی‌اش از ۱۸۱۷ تا ۱۸۳۱، یعنی هنگام مرگش بود. این کتاب در سه پاره، تحت عنوان *علم منطق*^۱، *فلسفه‌ی طبیعت* و *فلسفه‌ی روح* تهیه شد. این مطالب که برای تدریس در کلاس‌های درس هگل آماده شده بودند، در ۱۸۲۷ بند شماره‌دار نوشته شده که بی‌نهایت خلاصه هستند. چون این اثر برای طیف وسیعی از خوانندگان انتشار یافت، هگل به این بندها «ملاحظاتی» را افزود که اغلب شامل مطالب تجربی است که در ترجمه‌ی فارسی،

۱. مترجمان انگلیسی، برای ایجاد تمایز بین *علم منطق* (یا *منطق کبیر*) و *علم منطق دانش‌نامه‌ی علوم فلسفی* (یا *منطق صغیر*)، اصطلاح *منطق دانش‌نامه* را برای اشاره به *منطق صغیر* به کار می‌برند. ما نیز در سراسر متن، همین رویه را به کار برده‌ایم - م. فا.